Indiċi tal-Ekonomija u s-Soċjetà Diġitali (DESI)

Rapport tal-Pajjiż għall-2019

Malta

Dwar id-DESI

Il-Kummissjoni Ewropea ilha tissorvelja l-kompetittività diġitali tal-Istati Membri bir-rapporti tal-Indiċi tal-Ekonomija u s-Soċjetà Diġitali (DESI) mill-2015. Is-sett ta' rapporti jinkludi kemm il-profili tal-pajjiż kif ukoll il-kapitoli tematiċi.

Ir-rapporti tal-pajjiżi tad-DESI jgħaqqdu evidenza kwantitattiva mill-indikaturi tad-DESI tul il-ħames dimensjonijiet tal-indiċi, mal-għarfien politiku u l-aħjar prattiki speċifiċi għall-pajjiż . Kapitolu fil-fond dwar it-telekomunikazzjonijiet huwa mehmuż mar-rapporti għal kull Stat Membru.

Il-kapitoli tematiċi jippreżentaw analiżi fil-livell Ewropew tal-konnettività tal-broadband, il-ħiliet diġitali, l-użu tal-internet, id-diġitalizzazzjoni tan-negozji, is-servizzi pubbliċi diġitali, is-settur tal-ICT u l-infiq tiegħu fir-riċerka u l-iżvilupp, u l-użu tal-fondi tal-Orizzont 2020 mill-Istati Membri.

Biex tittejjeb il-metodoloġija u jitqiesu l-aħħar żviluppi teknoloġiċi, saru għadd ta' bidliet lid-DESI għall-2019. ID-DESI issa jkopri:

- *Il-livell ta' tħejjija għall-5G,*
- *Ħiliet diġitali ogħla mil-livell bażiku,*
- *Tal-inqas ħiliet bażiċi tas-softwer,*
- *Speċjalisti Nisa fl-ICT,*
- *Gradwati fl-ICT,*
- *Persuni li qatt ma użaw l-Internet,*
- *Netwerks soċjali professjonali,*
- *Segwiment ta' kors online,*
- *Konsultazzjonijiet u votazzjoni online,*
- *Individwi li jbigħu online,*
- *Big data,*
- *Skambju ta' data medika u*
- *Riċetti elettroniċi.*

Id-DESI ġie kkalkulat mill-ġdid għall-pajjiżi kollha għas-snin preċedenti biex jirrifletti l-bidliet ta' hawn fuq fl-għażla tal-indikaturi u l-korrezzjonijiet tad-data sottostanti. Għalhekk, il-punteġġi u l-klassifikazzjonijiet tal-pajjiżi jista' jkun li nbidlu meta mqabbla ma' pubblikazzjonijiet preċedenti.

Għal aktar tagħrif, jekk jogħġbok, żur is-sit web tad-DESI: https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi.

.

Ħarsa ġenerali lejn Malta

	Malta		UE
	klassifikazzjoni	punteġġ	punteġġ
DESI 2019	**10**	**58.1**	**52.5**
DESI 2018	10	56.6	49.8
DESI 2017	8	55.0	46.9

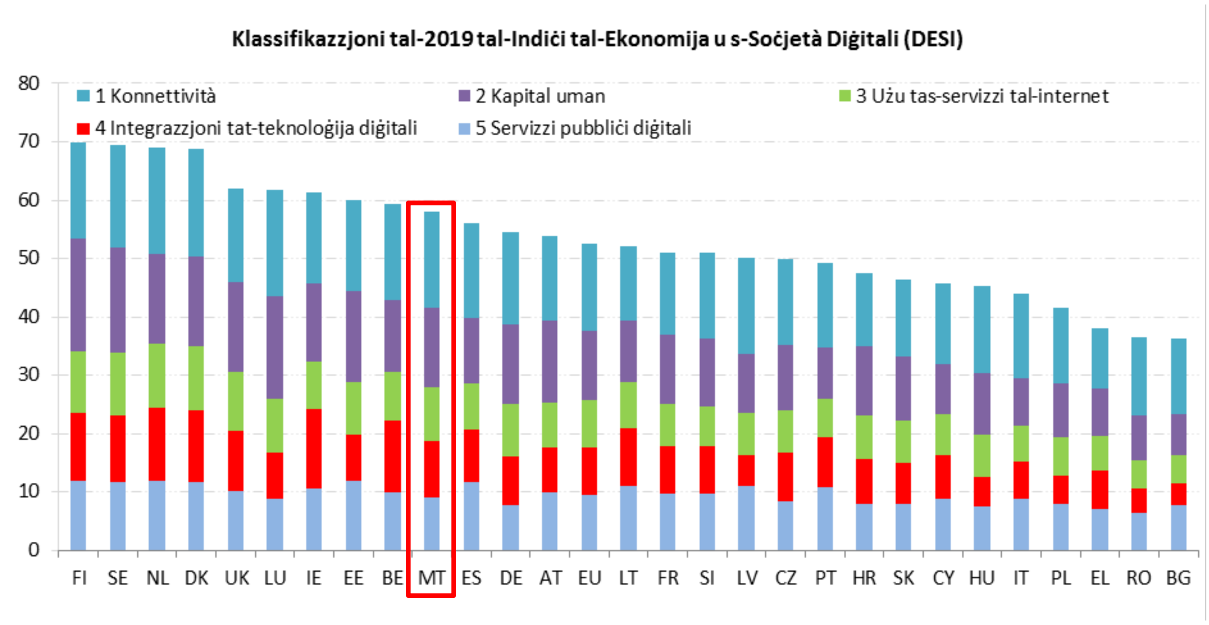

Malta tinsab fl-10 post mit-28 Stat Membru tal-UE fl-Indiċi tal-Ekonomija u s-Soċjetà Diġitali (DESI) għall-2019. Matul dawn l-aħħar ftit snin, il-punteġġ tagħha żdied b'pass kemxejn aktar kajman mill-medja tal-UE.

Malta tinsab f'pożizzjoni aħjar mill-medja tal-UE f'erbgħa mill-ħames dimensjonijiet tal-indiċi. Malta tibqa' fuq quddiem nett fl-Ewropa fid-disponibbiltà ta' broadband fiss (bażiku, veloċi u ultra veloċi), u hija l-uniku Stat Membru b'kopertura sħiħa ta' netwerks veloċi ħafna. Hija tmur tajjeb fil-Kapital uman, l-aktar minħabba li għandha numru kbir ta' gradwati fl-ICT. L-utenti tal-internet Maltin jikklassifikaw partikolarment tajjeb fil-konsultazzjonijiet u l-votazzjoni online. In-negozji Maltin jikklassifikaw l-ewwel fl-użu tal-big data. Madankollu, Malta tikklassifika taħt il-medja fis-Servizzi pubbliċi diġitali. Għalkemm hija fuq quddiem nett fil-provvista tas-servizzi tal-gvern elettroniku, għadha lura fl-użu tal-gvern elettroniku u anki fis-saħħa elettronika. It-titjib ulterjuri tal-ħiliet diġitali huwa sfida, vitali wkoll biex tittejjeb l-Integrazzjoni tat-teknoloġiji diġitali fl-intrapriżi.

L-Istrateġija għal Malta Diġitali[1] tnediet fl-2014. Dan huwa dokument ta' politika li jiggwida l-pajjiż lejn il-viżjoni għall-2020 fejn "Malta se tiffjorixxi bħala nazzjon diġitali fis-setturi kollha tas-soċjetà". L-istrateġija tippreżenta 71 azzjoni taħt tliet temi strateġiċi, jiġifieri, in-Negozju Diġitali, il-Gvern Diġitali

[1] https://digitalmalta.org.mt/en/Pages/Home.aspx

u ċ-Ċittadin Diġitali. Dawn il-pilastri strateġiċi vertikali huma appoġġati minn tliet xpruni ewlenin, jiġifieri (a) ir-regolamentazzjoni u l-leġiżlazzjoni, (b) l-infrastruttura u (c) il-kapital uman. Fl-2017, l-Awtorità Maltija tal-Komunikazzjoni (MCA) ħejjiet aġġornament tal-Istrateġija għall-2018-2020.

Il-kisbiet ewlenin fl-2018 jinkludu strateġija komprensiva dwar il-blockchain, it-tnedija tal-Laboratorju tat-Teknoloġiji Emerġenti, il-Programm taċ-Ċentru ta' Innovazzjoni, strateġija ġdida u diversi inizjattivi dwar il-ħiliet diġitali, żviluppi ulterjuri tas-servizzi mobbli tal-gvern elettroniku u l-programm tal-Gvern Elettroniku Konness.

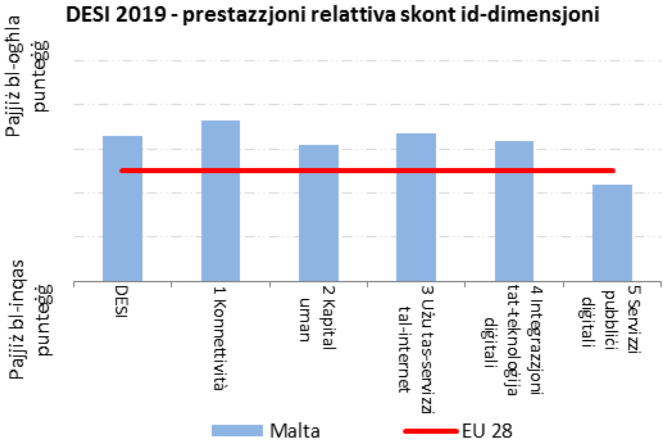

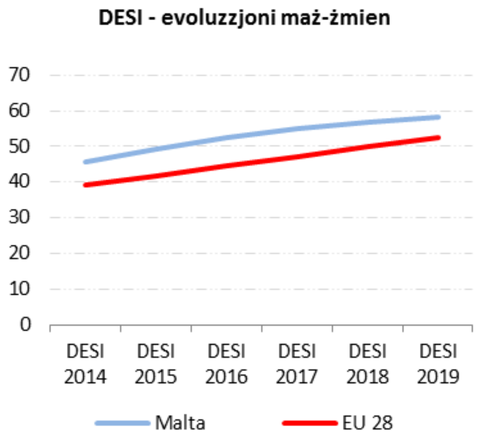

1 Konnettività

1 Konnettività	Malta klassifikazzjoni	Malta punteġġ	UE punteġġ
DESI 2019	**7**	**65.9**	**59.3**
DESI 2018	6	64.3	54.8
DESI 2017	6	59.3	51.2

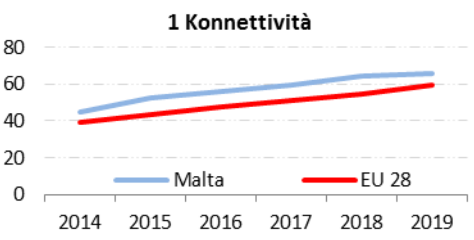

	Malta				UE
	DESI 2017	DESI 2018	DESI 2019		DESI 2019
	valur	valur	valur	klassifikazzjoni	valur
1a1 Kopertura tal-broadband fiss % tal-unitajiet domestiċi	**100 %** 2016	**100 %** 2017	**100 %** 2018	***1***	**97 %** 2018
1a2 Użu tal-broadband fiss % tal-unitajiet domestiċi	**79 %** 2016	**83 %** 2017	**83 %** 2018	***7***	**77 %** 2018
1b1 Kopertura 4G % tal-unitajiet domestiċi (medja tal-operaturi)	**99 %** 2016	**99 %** 2017	**83 %**[2] 2018	***26***	**94 %** 2018
1b2 Użu tal-broadband mobbli Abbonamenti kull 100 persuna	**65** 2016	**88** 2017	**97** 2018	***12***	**96** 2018
1b3 Livell ta' tħejjija għall-5G Spettru assenjat bħala % tal-ispettru għall-5G armonizzat totali	**Mhux applikabbli**	**Mhux applikabbli**	**0 %** 2018	***13***	**14 %** 2018
1c1 Kopertura tal-broadband veloċi (NGA) % tal-unitajiet domestiċi	**>99.5 %** 2016	**>99.5 %** 2017	**>99.5 %** 2018	***1***	**83 %** 2018
1c2 Użu tal-broadband veloċi % tal-unitajiet domestiċi	**47 %** 2016	**53 %** 2017	**69 %** 2018	***2***	**41 %** 2018
1d1 Kopertura tal-broadband ultra veloċi % tal-unitajiet domestiċi	**Mhux applikabbli**	**>99.5 %** 2017	**>99.5 %** 2018	***1***	**60 %** 2018
1d2 Użu tal-broadband ultra veloċi % tal-unitajiet domestiċi	**3 %** 2016	**11 %** 2017	**23 %** 2018	***13***	**20 %** 2017
1e1 Indiċi tal-prezz tal-broadband Punteġġ (0 sa 100)	**Mhux applikabbli** 2016	**Mhux applikabbli** 2017	**Mhux applikabbli** 2018		**87** 2017

B'punteġġ ta' konnettività globali ta' 65.9, Malta tinsab fis-seba' post fost l-Istati Membri fir-rigward tal-konnettività, wara li niżlet post meta mqabbel mad-DESI għall-2018. Malta tmur l-aħjar fit-tliet indikaturi ta' kopertura kollha (fissi, veloċi –NGA- u ultra veloċi) bi kważi 100 % tal-unitajiet domestiċi koperti. L-użu tal-broadband fiss (83 %) baqa' stabbli u huwa wkoll ogħla mill-medja tal-UE li hija 77 %. Ġie rreġistrat tkabbir sinifikanti fl-użu tal-broadband mobbli (minn 88 abbonament għal kull 100 persuna fl-2017, għal 97 fl-2018), u fl-użu tal-broadband ultra veloċi (minn 11 % tad-djar abbonati għal >=100 Mbps fl-2017, għal 23 % fl-2018).

L-awtorità regolatorja nazzjonali Maltija, l-MCA, mistennija tniedi konsultazzjoni dwar l-Istrateġija Nazzjonali tal-Broadband il-ġdida fl-2019. L-istrateġija għandha twitti t-triq għall-futur tal-broadband

[2] Il-kopertura 4G tkejjel il-kopertura medja ta' dawk l-operaturi mobbli li jipprovdu servizzi 4G. F'Malta, operatur terz beda s-servizzi 4G fl-2018, li kkawża bidla 'l isfel fil-kopertura medja tal-4G.

fiss u mobbli f'Malta inkluż l-istabbiliment ta' "direzzjoni għall-użu" tal-5G. Sadanittant, l-MCA qed tieħu numru ta' inizjattivi mmexxija mid-domanda bħall-proġett tal-WiFi B'Xejn tal-MCA, li għandu l-għan li jxerred il-hotspots tal-WiFi b'mod estensiv fil-gżejjer Maltin. Bħalissa hemm aktar minn 420 hotspot tal-WiFi b'xejn madwar Malta u Għawdex, b'kampanji li jippromwovu l-użu tal-ismartphone bħala għodda għall-produttività fl-inizjattivi tal-kummerċ elettroniku u tat-taħriġ. Biex tittejjeb il-konnettività internazzjonali, l-MCA nediet il-proċess rilevanti ta' għajnuna mill-istat fil-livell nazzjonali biex tistabbilixxi programm ta' inċentiv li jsostni l-investiment f'kejbils sottomarini. Malta bħalissa tinsab fil-proċess li timplimenta l-pjanijiet tal-gvern ta' EUR 700 miljun biex jittejbu t-toroq kollha fi żmien seba' snin, u għalhekk il-gżira qed tara numru kbir ta' proġetti infrastrutturali kbar f'diversi lokalitajiet. Filwaqt li din tirrappreżenta opportunità tajba għall-operaturi biex jagħtu spinta lill-kompetizzjoni infrastrutturali, din tkun evitata min-nuqqas ta' punt uniku ta' informazzjoni li jaħdem sew u minn immappjar komplet tal-infrastrutturi eżistenti kkawżati minn implimentazzjoni parzjali biss tad-Direttiva dwar it-Tnaqqis tal-Ispiża.

F'Malta, għall-broadband mingħajr fili, ġie assenjat 30 % mit-total tal-ispettru ta' 2090 MHz armonizzat fil-livell tal-UE. F'Ġunju 2018, l-MCA adottat pjan direzzjonali għall-medda ta' frekwenza ultra għolja (UHF) bejn 470-790 MHz, li jistipula l-inizjattivi ewlenin u l-miri li jikkonċernaw id-disponibbiltà tal-medda ta' 700 MHz għall-provvista ta' broadband mingħajr fili (WBB). Malta talbet l-assistenza tal-Kummissjoni biex tindirizza kwistjonijiet ta' koordinazzjoni tal-ispettru mhux solvuti ma' pajjiż mhux tal-UE. Barra minn hekk, l-MCA bħalissa qed taħdem biex tiżviluppa l-qafas tal-ispettru rilevanti għal-liċenzjar tal-ispettru tar-radju fil-meded ta' 3.6 GHz u 26 Ghz. Fir-rigward tal-provi tal-5G, matul l-2018, l-MCA rċeviet applikazzjoni minn Huawei Technologies u tat liċenzja ta' prova. Din il-liċenzja ta' prova ppermettiet lil Huawei Technologies tagħmel dimostrazzjoni tat-tagħmir tan-netwerk 5G tagħha matul perjodu ta' 5 ijiem. Filwaqt li xi operaturi mobbli rrappurtaw li qed jużaw netwerk lest għall-5G, fil-preżent l-ebda wieħed mill-operaturi mobbli ewlenin ta' Malta ma esprima interess partikolari fl-użu tal-5G, parzjalment minħabba l-investimenti sinifikanti li saru dan l-aħħar fl-introduzzjoni tal-4.5G, li b'riżultat tagħhom, il-biċċa l-kbira tat-territorju issa huwa kopert b'servizzi 4.5G.

Malta tmur sew fil-konnettività tal-broadband. Hija kklassifikata l-ewwel fl-indikaturi kollha tal-kopertura tal-broadband fiss tad-DESI u b'hekk tikseb l-għanijiet tal-kopertura tal-broadband Ewropew. Malta kieku tibbenefika jekk tiffoka issa biex twitti t-triq għall-użu tal-5G, u tipproċedi malajr bl-aġġornament tal-Pjan Nazzjonali tal-Broadband, u tqiegħed għad-dispożizzjoni l-meded pijunieri għal użu effettiv sal-2020.

2 Kapital uman

2 Kapital uman	Malta klassifikazzjoni	Malta punteġġ	UE punteġġ
DESI 2019	**9**	**55.0**	**48.0**
DESI 2018	8	57.3	47.6
DESI 2017	7	57.1	45.4

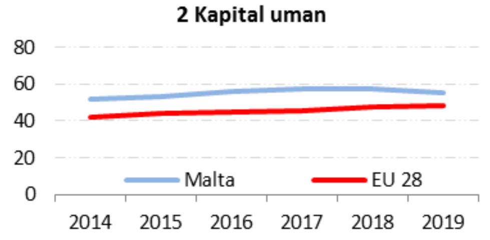

	Malta				UE
	DESI 2017	DESI 2018	DESI 2019		DESI 2019
	valur	valur	valur	klassifikazzjoni	valur
2A1 Tal-inqas ħiliet diġitali bażiċi % tal-individwi	**50 %** 2016	**57 %** 2017	**57 %** 2017	***14***	**57 %** 2017
2a2 Ħiliet diġitali ogħla mil-livell bażiku % tal-individwi	**32 %** 2016	**39 %** 2017	**39 %** 2017	***7***	**31 %** 2017
2a3 Tal-inqas ħiliet tas-softwer bażiċi % tal-individwi	**52 %** 2016	**57 %** 2017	**57 %** 2017	***15***	**60 %** 2017
2b1 Speċjalisti fl-ICT % tal-impjiegi totali	**3.8 %** 2015	**3.9 %** 2016	**4.3 %** 2017	***11***	**3.7 %** 2017
2b2 Speċjalisti Nisa fl-ICT % tal-impjiegi tan-nisa	**1.7 %** 2015	**1.2 %** 2016	**1.1 %** 2017	***17***	**1.4 %** 2017
2b3 Gradwati fl-ICT % tal-gradwati	**9.6 %** 2014	**8.5 %** 2015	**6.8 %** 2016	***3***	**3.5 %** 2015

Fid-dimensjoni tal-Kapital uman, Malta tinsab fid-disa' post fost il-pajjiżi tal-UE, jiġifieri 'l fuq mill-medja tal-UE. Malta turi stampa mħallta fejn jidħlu l-ħiliet tal-utenti tal-internet. 39 % għandhom ħiliet diġitali ogħla mil-livell bażiku meta mqabbla mal-31 % biss fl-UE, iżda Malta tinsab taħt il-medja fil-ħiliet tas-softwer. Il-perċentwal ta' speċjalisti fl-ICT jirrappreżenta proporzjon relattivament għoli tal-forza tax-xogħol (4.3 % meta mqabbel mat-3.7 % fl-UE). Malta tinsab minn ta' quddiem nett f'termini ta' speċjalisti fl-ICT (6.8 % tal-gradwati kollha).

Dan l-aħħar Malta żviluppat strateġija nazzjonali tal-ħiliet elettroniċi li tkopri numru kbir ta' oqsma. Il-pajjiż se jistabbilixxi kumitat konsultattiv nazzjonali dwar il-ħiliet diġitali u se jistabbilixxi referenza ċentrali dwar it-teknoloġiji emerġenti u abilitanti. Hija prijorità li jitkompla l-finanzjament sabiex jittejbu t-tagħlim u l-gwida fl-ICT fil-livell lokali. Id-diġitalizzazzjoni fl-edukazzjoni se tkun appoġġata wkoll mit-tfassil mill-ġdid tal-kurrikuli edukattivi kollha u l-implimentazzjoni ta' għodod ta' awtovalutazzjoni bbażati fl-UE fis-settur edukattiv. Il-kollaborazzjoni sostnuta tal-industrija hija kruċjali għat-tħejjija ta' sett ta' għodod għall-iżvilupp professjonali kontinwu (CPD) ibbażat fuq l-industrija biex jiġu pprovduti korsijiet speċifiċi ta' ċiklu qasir għall-industrija. L-istrateġija għandha wkoll l-għan li tbiddel il-punt fokali taż-żgħażagħ minn attitudni tal-konsumatur għal użu iktar parteċipattiv tat-teknoloġija, kif ukoll li tnaqqas id-distakk diġitali fis-soċjetà. L-implimentazzjoni tal-istrateġija nazzjonali dwar il-ħiliet elettroniċi se tibda fl-2019.

Malta wettqet bosta miżuri biex ittejjeb il-ħiliet diġitali, li fihom il-Fondazzjoni eSkills Malta kellha rwol ewlieni. Il-fondazzjoni organizzat il-Programm ta' Espożizzjoni tal-Karrieri għall-istudenti tal-iskola sekondarja b'kollaborazzjoni mal-Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol li joffri apprendistat

ta' ġimgħa f'diversi kumpaniji jew dipartimenti tal-ICT. Malta nediet kurrikulu ġdid tal-ICT fl-iskejjel sekondarji li jimmodernizza kemm it-tagħlim kif ukoll il-kontenut. L-Aġenzija tat-Teknoloġija tal-Informatika ta' Malta kompliet il-Programm ta' Kollokament tal-Istudenti (Student Placement Programme), li permezz tiegħu l-istudenti ta'l-livell terzjarju huma sponsorjati biex jaħdmu fl-industrija tal-ICT għax-xhur tas-sajf ħalli jiksbu aktar għarfien u esperjenza f'dan il-qasam.

Malta għandha Koalizzjoni Nazzjonali għall-Ħiliet Diġitali, li l-membri tagħha jinkludu l-Aġenzija tat-Teknoloġija tal-Informatika ta' Malta (MITA), l-Awtorità Maltija tal-Komunikazzjoni (MCA), il-Malta Enterprise, il-Malta Gaming Authority (MGA), Il-Kamra tal-Kummerċ ta' Malta u l-Ministeru għall-Edukazzjoni u x-Xogħol. Il-koalizzjoni wettqet diversi inizjattivi bħall-kampanji ta' għarfien dwar il-ħiliet diġitali u l-professjoni tal-IT, l-organizzazzjoni tal-PingFin 9, avveniment FinTech pan-Ewropew u l-korsijiet fil-qafas tal-kompetenza elettronika. Il-koalizzjoni kienet waħda mill-atturi ewlenin għall-Avveniment Million Dollar Idea, kompetizzjoni għan-negozji ġodda organizzata mill-Assoċjazzjoni tal-Istudenti tal-ICT biex jiġu żviluppati l-ħiliet intraprenditorjali filwaqt li jinbnew mudelli ta' negozju realistiċi.

Malta pparteċipat b'mod attiv ħafna fil-Ġimgħa Ewropea tal-Ikkowdjar fl-2018. Hija kklassifikat l-ewwel fin-numru ta' avvenimenti per capita. Fiha pparteċipaw aktar minn 80 % tal-iskejjel, aktar minn 6 000 għalliem u 28 000 student.

Malta tippromwovi l-parteċipazzjoni tan-nisa fl-ekonomija u fis-soċjetà diġitali. Fl-2018, ġie stabbilit sottogrupp espert ta' nisa fl-ICT fi ħdan il-Fondazzjoni eSkills Malta biex jiġu diskussi kwistjonijiet u jitmexxew proġetti u inizjattivi speċifiċi mill-membri tal-grupp. Malta nediet linji gwida għaż-żieda u ż-żamma tan-nisa fl-ICT, immirati għall-industrija u l-organizzazzjonijiet relatati mal-ICT. Il-gvern, permezz tal-fondazzjoni, jikkollabora ma' partijiet ikkonċernati fit-teknoloġija biex jittellgħu avvenimenti speċifiċi relatati mal-ħiliet diġitali għan-nisa, bħal Digigirlz ma' Microsoft u Code like a Girl ma' Vodafone.

Huwa essenzjali li Malta tkompli bl-isforzi tagħha biex ittejjeb aktar il-ħiliet tal-utenti tal-internet fost il-pubbliku ġenerali kif ukoll il-ħiliet professjonali tal-ICT.

Inizjattiva Ewlenija għall-2019: Ċavetta Diġitali

Ċavetta Diġitali hija inizjattiva konġunta tal-Awtorità Maltija tal-Komunikazzjoni (MCA) u s-Segretarju Parlamentari Għad-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità u Anzjanità Attiva (PSDAA) fi ħdan il-Ministeru għall-Familja u s-Solidarjetà Soċjali (MFSS).

Il-proġett jipprovdi taħriġ fl-ICT lil dawk li għandhom aktar minn 55 sena. S'issa kien hemm żewġ fażijiet. Fl-ewwel fażi ġie pprovdut taħriġ lill-membri li jattendu ċ-ċentri ta' matul il-ġurnata, filwaqt li t-tieni fażi ffukat aktar fuq l-anzjani fil-komunità.

Il-kors jikkonsisti f'erba' sessjonijiet ta' sagħtejn kull waħda, li jsiru kull ġimgħa, biex jippromwovu l-użu tas-servizzi bażiċi fuq l-internet. Jiffoka fuq kif għandu jsir użu effettiv tal-pjattaformi u l-għodod tal-komunikazzjoni li jintużaw normalment: l-istabbiliment ta' kont tal-email, l-użu ta' YouTube, Skype u faċilitajiet tal-magna tat-tiftix, kif ukoll xiri online.

3 Użu tas-servizzi tal-internet

3 Użu tas-servizzi tal-internet	Malta klassifikazzjoni	Malta punteġġ	UE punteġġ
DESI 2019	**8**	**60.6**	**53.4**
DESI 2018	8	58.6	50.7
DESI 2017	8	53.5	47.8

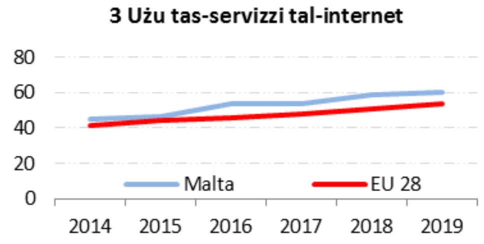

	Malta DESI 2017 valur	Malta DESI 2018 valur	Malta DESI 2019 valur	Malta DESI 2019 klassifikazzjoni	UE DESI 2019 valur
3a1 Persuni li qatt ma użaw l-Internet % tal-individwi	**21 %** 2016	**18 %** 2017	**17 %** 2018	***21***	**11 %** 2018
3a2 Utenti tal-Internet % tal-individwi	**77 %** 2016	**80 %** 2017	**80 %** 2018	***16***	**83 %** 2018
3b1 Aħbarijiet % tal-utenti tal-internet	**79 %** 2016	**83 %** 2017	**83 %** 2017	***12***	**72 %** 2017
3b2 Mużika, vidjos u logħob % tal-utenti tal-internet	**90 %** 2016	**90 %** 2016	**88 %** 2018	***5***	**81 %** 2018
3b3 Video on demand % tal-utenti tal-internet	**26 %** 2016	**26 %** 2016	**47 %** 2018	***7***	**31 %** 2018
3b4 Telefonati bil-vidjo % tal-utenti tal-internet	**49 %** 2016	**56 %** 2017	**59 %** 2018	***10***	**49 %** 2018
3b5 Netwerks soċjali % tal-utenti tal-internet	**82 %** 2016	**87 %** 2017	**85 %** 2018	***3***	**65 %** 2018
3b6 Netwerks soċjali professjonali % tal-utenti tal-internet	**23 %** 2015	**17 %** 2017	**17 %** 2017	***9***	**15 %** 2017
3b7 Segwiment ta' kors online % tal-utenti tal-internet	**4 %** 2016	**8 %** 2017	**8 %** 2017	***12***	**9 %** 2017
3b8 Konsultazzjonijiet u votazzjoni online % tal-utenti tal-internet	**16 %** 2015	**22 %** 2017	**22 %** 2017	***2***	**10 %** 2017
3c1 Servizzi bankarji % tal-utenti tal-internet	**60 %** 2016	**62 %** 2017	**62 %** 2018	***16***	**64 %** 2018
3c2 Xiri % tal-utenti tal-internet	**63 %** 2016	**64 %** 2017	**66 %** 2018	***15***	**69 %** 2018
3c3 Bejgħ online % tal-utenti tal-internet	**27 %** 2016	**36 %** 2017	**36 %** 2018	***2***	**23 %** 2018

B'mod ġenerali, Malta tinsab fit-tmien post fl-Użu tas-servizzi tal-internet miċ-ċittadini, jiġifieri 'l fuq mill-medja tal-UE. 80 % tal-popolazzjoni tuża l-internet mill-inqas darba fil-ġimgħa, meta mqabbla mat-83 % fl-UE. L-utenti tal-internet Maltin jinvolvu ruħhom f'firxa wiesgħa ta' attivitajiet online. 88 % tal-utenti tal-internet idoqqu l-mużika, jaraw il-vidjos u jilagħbu l-logħob (81 % fl-UE), 85 % użaw il-midja soċjali (it-tielet l-ogħla rata fl-Ewropa; il-medja tal-UE hija 65 %) u 83 % jaqraw l-aħbarijiet online (72 % fl-UE). Malta għandha prestazzjoni aħjar mill-medja tal-UE anke fil-video on demand (47 %) u fit-twettiq ta' telefonati bil-vidjo (49 %). 22 % ipparteċipaw f'konsultazzjonijiet jew votazzjoni online - it-tieni l-ogħla ċifra fl-UE. Madankollu, Malta għandha prestazzjoni medja fir-rigward tas-servizzi tranżazzjonali bħas-servizzi bankarji elettroniċi u x-xiri online. 66 % tal-utenti tal-internet jixtru online u 62 % jużaw is-servizzi bankarji online. L-utenti tal-internet Maltin huma attivi ħafna fil-bejgħ online.

4 Integrazzjoni tat-teknoloġija diġitali

4 Integrazzjoni tat-teknoloġija diġitali	Malta klassifikazzjoni	Malta punteġġ	UE punteġġ
DESI 2019	**9**	**48.7**	**41.1**
DESI 2018	10	42.4	39.6
DESI 2017	8	44.1	37.6

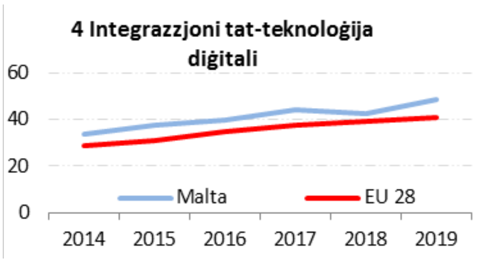

	Malta				UE
	DESI 2017	DESI 2018	DESI 2019		DESI 2019
	valur	valur	valur	klassifikazzjoni	valur
4a1 Kondiviżjoni tal-informazzjoni elettronika % tal-impriżi	**30 %** 2015	**29 %** 2017	**29 %** 2017	***18***	**34 %** 2017
4a2 Midja soċjali % tal-impriżi	**27 %** 2016	**26 %** 2017	**26 %** 2017	***8***	**21 %** 2017
4a3 Big data % tal-impriżi	**19 %** 2016	**19 %** 2016	**24 %** 2018	***1***	**12 %** 2018
4a4 Cloud % tal-impriżi	**14 %** 2016	**Mhux applikabbli** 2017	**22 %** 2018	***9***	**18 %** 2018
4b1 SMEs li jbigħu online % tal-SMEs	**18 %** 2016	**15 %** 2017	**20 %** 2018	***7***	**17 %** 2018
4b2 Qligħ mill-Kummerċ elettroniku % tal-qligħ tal-SMEs	**6 %** 2016	**6 %** 2017	**Mhux applikabbli** 2018		**10 %** 2018
4b3 Bejgħ transfruntier online % tal-SMEs	**12 %** 2015	**9 %** 2017	**9 %** 2017	***10***	**8 %** 2017

Malta tmur aħjar mill-medja tal-UE fl-Użu tat-teknoloġiji diġitali mill-intrapriżi, u tinsab fid-disa’ post. In-negozji Maltin huma b’saħħithom ħafna fl-użu tal-analitika tal-big data (24 %, jiġifieri l-ogħla rata fl-UE), il-midja soċjali (26 %; il-medja tal-UE hija 21 %) u anki l-cloud computing (22 %; 18 % fl-UE); madankollu, il-Kondiviżjoni tal-Informazzjoni Elettronika tinsab taħt il-medja b’ 29 %. Fil-kummerċ elettroniku, 20 % tal-SMEs ibigħu online, u l-kummerċ elettroniku jirrappreżenta 6 % tal-qligħ tal-SMEs. Il-bejgħ transfruntier online mill-SMEs huwa kemxejn ogħla mill-medja tal-UE. Skont l-Indiċi tal-Intensità Diġitali[3], 29 % biss tal-kumpaniji f’Malta għandhom livell baxx ħafna ta’ diġitalizzazzjoni (46 % fl-UE), u 32 % huma diġitalizzati ħafna (18 % fl-UE).

Malta għandha l-intenzjoni li ssir il-“Gżira tal-Blockchain”. Fl-2018, ġie adottat pakkett leġiżlattiv li jinkludi tliet atti legali biex jirregola l-użu tat-teknoloġiji tar-reġistru distribwit (DLT). Dan il-qafas ikopri l-assi finanzjarji virtwali, inklużi l-kriptovaluti u l-arranġamenti u s-servizzi tat-teknoloġija innovattiva. Huwa jistabbilixxi wkoll l-Awtorità Maltija għall-Innovazzjoni Diġitali (MDIA). Din hija l-awtorità ewlenija responsabbli mill-promozzjoni tal-politiki governattivi kollha li jippromwovu lil Malta bħala ċentru ta’ eċċellenza fl-innovazzjoni teknoloġika, filwaqt li tistabbilixxi u tinforza

[3] Sors: Tabella ta’ valutazzjoni diġitali, https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-scoreboard

standards li jiżguraw konformità ma’ kwalunkwe obbligu internazzjonali ieħor. L-awtorità tfittex li tipproteġi u tappoġġa lill-utenti kollha u tinkoraġġixxi wkoll it-tipi kollha ta’ innovazzjonijiet, billi tippermetti flessibbiltà massima fiċ-ċertifikazzjoni tal-Arranġamenti tat-Teknoloġija Innovattiva. L-awtorità bdiet il-proċess ta’ konsultazzjoni biex tibda tirreġistra l-fornituri tas-servizzi u l-applikazzjonijiet tal-blockchain. Malta ffirmat ukoll id-Dikjarazzjoni li toħloq is-Sħubija Ewropea tal-Blockchain (EBP) u tikkoopera fl-istabbiliment ta’ Infrastruttura Ewropea tas-Servizzi tal-Blockchain (EBSI) biex tappoġġa l-forniment tas-servizzi pubbliċi diġitali transfruntiera, bl-ogħla standards ta’ sigurtà u privatezza.

Il-gvern bħalissa qed jivvaluta l-opportunitajiet fl-intelliġenza artifiċjali (IA) bl-għan li jiddefinixxi strateġija nazzjonali. Qed imexxi djalogu mal-partijiet ikkonċernati biex jibni għarfien dwar is-suġġetti u l-kwistjonijiet ewlenin li se jkunu ta’ importanza għall-qafas olistiku nazzjonali tal-IA. Huwa janalizza l-impatt tal-IA fit-tisħiħ tal-ekonomija diġitali u qed jippjana li jibni qafas ta’ politika għall-IA etikament allinjata, trasparenti u soċjalment responsabbli f’konformità mal-istrateġija Ewropea għall-IA. Malta ffirmat ukoll id-Dikjarazzjoni ta’ Kooperazzjoni dwar l-Intelliġenza Artifiċjali.

Fir-rigward tal-computing bi prestazzjoni għolja, Malta bħalissa qed issegwi l-iżviluppi bħala osservatur fl-Impriża Konġunta għall-Computing ta' Prestazzjoni Għolja Ewropew (EuroHPC JU) stabbilita riċentement.

L-Aġenzija tat-Teknoloġija tal-Informatika ta’ Malta (MITA) tikkontribwixxi b’mod sinifikanti għall-integrazzjoni tat-teknoloġiji diġitali min-negozji. Din tmexxi programm aċċelleratur li jipprovdi l-għoti ta’ flus kontanti ta’ preavvjament u servizzi konsultattivi b’valur ta’ EUR 30 000 għal negozji teknoloġiċi ġodda li għadhom fi stadju bikri b’idea ta’ negozju bbażata fuq it-teknoloġiji emerġenti. Fl-2018, il-MITA appoġġat 12-il negozju ġdid, li sebgħa minnhom kienu bbażati fuq il-blockchain, filwaqt li l-oħrajn kienu jiffukaw fuq l-internet tal-oġġetti, ir-realtà awmentata, it-teknoloġija mobbli, il-kummerċ elettroniku u l-big data. Il-MITA torganizza wkoll diversi avvenimenti bħal laqgħat u sessjonijiet ta’ ħidma għall-komunità lokali ta’ negozji teknoloġiċi ġodda.

F’Ottubru 2018, il-MITA nediet il-Laboratorju tat-Teknoloġiji Emerġenti, li se jkun disponibbli għall-impjegati tal-MITA, l-impjegati tal-gvern, l-istudenti u n-negozji l-ġodda biex jesploraw it-teknoloġiji emerġenti, u jikkondividu l-għarfien miksub u l-benefiċċji li joffru dawn it-teknoloġiji. It-tagħmir diġà disponibbli fil-laboratorju jinkludi numru ta’ headsets tar-realtà virtwali u mħallta, headsets tar-realtà awmentata, stampatur 3D u numru ta’ kompjuters b’saħħithom li jistgħu jintużaw għas-sistemi tal-blockchain u għall-estrazzjoni tal-kriptovaluti. Il-laboratorju se jorganizza avvenimenti biex jiffamiljarizza lill-parteċipanti mal-użi possibbli ta’ dawn it-teknoloġiji.

Minbarra l-promozzjoni tat-teknoloġiji emerġenti, għandha ssir ukoll enfasi qawwija fuq iż-żieda tal-adozzjoni ta’ teknoloġiji diġitali maturi, bħall-kondiviżjoni tal-informazzjoni elettronika, speċjalment fost l-SMEs.

5 Servizzi pubbliċi diġitali

5 Servizzi pubbliċi diġitali	Malta klassifikazzjoni	Malta punteġġ	UE punteġġ
DESI 2019	**16**	**60.2**	**62.9**
DESI 2018	14	59.7	57.9
DESI 2017	10	60.1	54.0

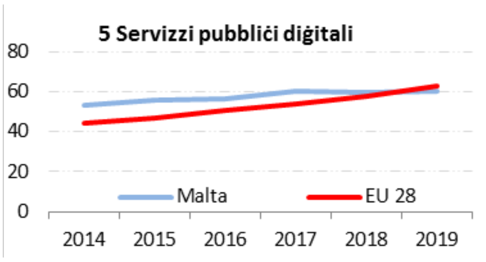

	Malta				UE
	DESI 2017	DESI 2018	DESI 2019		DESI 2019
	valur	valur	valur	klassifikazzjoni	valur
5a1 Utenti tal-Gvern elettroniku % tal-utenti tal-internet li kellhom jissottomettu formoli	**60 %** 2016	**48 %** 2017	**50 %** 2018	***24***	**64 %** 2018
5a2 Formoli mimlija minn qabel Punteġġ (0 sa 100)	**98** 2016	**100** 2017	**100** 2018	***1***	**58** 2018
5a3 Tlestija tas-servizzi online Punteġġ (0 sa 100)	**100** 2016	**100** 2017	**100** 2018	***1***	**87** 2018
5a4 Servizzi pubbliċi diġitali għan-negozji Punteġġ (0 sa 100) - inklużi dawk domestiċi u transfruntiera	**94** 2016	**94** 2017	**94** 2018	***6***	**85** 2018
5a5 *Data* miftuħa % tal-punteġġ massimu	**Mhux applikabbli**	**Mhux applikabbli**	**19 %** 2018	***28***	**64 %** 2018
5b1 Servizzi tas-Saħħa elettronika % tal-individwi	**Mhux applikabbli**	**6 %** 2017	**6 %** 2017	***28***	**18 %** 2017
5b2 Skambju tad-*data* medika % tat-tobba tal-familja	**Mhux applikabbli**	**Mhux applikabbli**	**24 %** 2018	***21***	**43 %** 2018
5b3 Riċetta elettronika % tat-tobba tal-familja	**Mhux applikabbli**	**Mhux applikabbli**	**6 %** 2018	***28***	**50 %** 2018

Malta tinsab fis-16-il post fis-Servizzi pubbliċi diġitali, jiġifieri taħt il-medja tal-UE. Madankollu, tinsab fuq quddiem nett fl-Ewropa fil-forniment tas-servizzi tal-Gvern għaċ-ċittadini. Tinsab l-ewwel fl-użu mill-ġdid tal-informazzjoni fl-amministrazzjonijiet biex il-ħajjet iċ-ċittadini tkun aktar faċli (Formoli mimlija minn qabel) kif ukoll fis-sofistikazzjoni tas-servizzi (Tlestija tas-servizzi online); għaż-żewġ indikaturi għandha l-ogħla punteġġ. Il-pajjiż għandu wkoll punteġġ tajjeb fis-servizzi pubbliċi online għan-negozji. Madankollu, l-użu tal-gvern elettroniku u s-saħħa elettronika miċ-ċittadini għadu baxx. Barra minn hekk, Malta hija fost l-Istati Membri bl-agħar prestazzjoni fid-*data* miftuħa, ir-riċetti elettroniċi u l-iskambju tad-*data* medika bejn it-tabib tal-familja u l-isptarijiet.

Biex timmodernizza l-infrastruttura tal-ICT fl-amministrazzjoni pubblika tagħha, fl-2017 Malta nediet il-programm tal-Gvern Elettroniku Konness (CONVErGE), proġett ta' EUR 40 miljun kofinanzjat mill-UE. Il-proġett jinkludi l-iżvilupp ta' infrastruttura ibrida fuq cloud li tippermetti l-forniment awtomatiku u l-awtomatizzazzjoni ulterjuri tas-servizzi u l-istabbiliment ta' pjattaforma ġdida li tippermetti servizzi bbażati fuq il-fluss tax-xogħol konnessi mas-sistemi back-end tal-gvern. Se jimmodernizza wkoll bosta sistemi ta' informazzjoni tal-passat u se jgħin fl-implimentazzjoni ta' saff tal-infrastruttura tad-*data* (inkluż portal tad-*data* nazzjonali) u soluzzjoni għall-immaniġġjar tal-identità. Malta kompliet ukoll ittejjeb l-offerta tas-servizzi tal-gvern elettroniku mobbli.

Is-Saħħa elettronika tibqa' qasam ta' sfida f'Malta, fejn hemm livell baxx fl-adozzjoni tat-teknoloġiji tal-informazzjoni u l-komunikazzjoni kemm miċ-ċittadini kif ukoll mit-tobba tal-familja.